

"Sâni-i Zülcelâl, Hâkim-i Hakîm, Adl-i Hakem ve bin bir esmâ-i kudsiye ile müsemmâ Fâtır-ı Bîmisal,.. " Kâinat sarayının yaratılmasında zikredilen bu isimlerin ve diğer bütün esmânın nazara verilmesinin hikmeti nedir?

Burada şu hadîs-i kudsiyi tekrar hatırlayalım:

"Ben gizli bir hazine idim. Bilinmeye muhabbet ettim ve mahlûkatı yarattım."

Allah'ın her bir ismi bir manevî hazinedir. O hazinelerde birbirinden farklı sonsuz cevherler vardır. Meselâ, bütün hayatlar Muhyi isminin tecellisiyle ortaya çıkan birer cevher olduğu gibi, bütün rızıklar Rezzâk isminin, bütün suretler Musavvir isminin, bütün ikramlar Kerîm isminin, bütün mülkler de Mâlik isminin cevherleridirler.

Cenab-ı Hak kendini bildirmek için bu âlemi yarattığına göre, kudretini bildirmek için kuvvet ve kudret gerektiren icraatta bulunacaktır. Meselâ, güneş yapmayı, ay yapmayı, yıldız yapmayı bildiğine ve bunlara yapacak kudrete de sahip olduğuna göre onları yapacak, yaratacaktır. Bir lav parçasından okyanuslar, ovalar, dağlar yaratacaktır. Keza, hayat verme kemâlini göstermek için milyonlarca tür canlı yaratacak, Alîm ismini tecellî ettirmek için her biri nice ilim ve hikmetler taşıyan varlıkları halk edecek, Semi' ve Basîr isimlerini tecellî ettirerek canlılara işitme ve görme sıfatları takacaktır. Son bir misal de insandan verelim: Cenab-ı Hak, ruh yapmayı, hafıza yaratmayı, kalb ve akciğer yaratmayı, hücre yapmayı, gen yapmayı bildiğine göre bütün bunları her bir insanda yaratıp sergileyecektir.

Misalleri artırabiliriz.